

# EKONOMICKÉ TEORIE

VÝVOJ EKONOMIE JAKO VĚDY

EKONOMICKÉ MYŠLENÍ ANTICKÉHO ŘECKA A ŘÍMA



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
V OPAVĚ

# VÝVOJ EKONOMIE JAKO VĚDY

V rámci přednášky se:

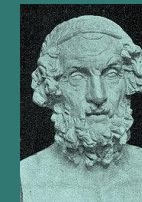
- seznámíte s *ekonomickým myšlením antického Řecka a Říma*,
- získáte informace o *přínosu sv. Tomáše Akvinského pro ekonomickou vědu*,
- dozvíte se o *pohledu merkantilistů na hospodářský vývoj*
- a na závěr *získáte informace o názorech fyziokratů*.

# NÁSTIN VÝVOJE EKONOMICKÉHO MYŠLENÍ

## Vývoj ekonomického myšlení:

- vznik ekonomické teorie jako samostatné vědy je spojován až s učením **Adama Smitha (1723-1790)**,
- **předklasičtí ekonomové:** dílčí analýza nejvýznamnějších ekonomických problémů,
- tři školy ekonomického myšlení: **scholastika, merkantilismus a fyziokratismus.**

# EKONOMICKÉ MYŠLENÍ ANTICKÉHO ŘECKA

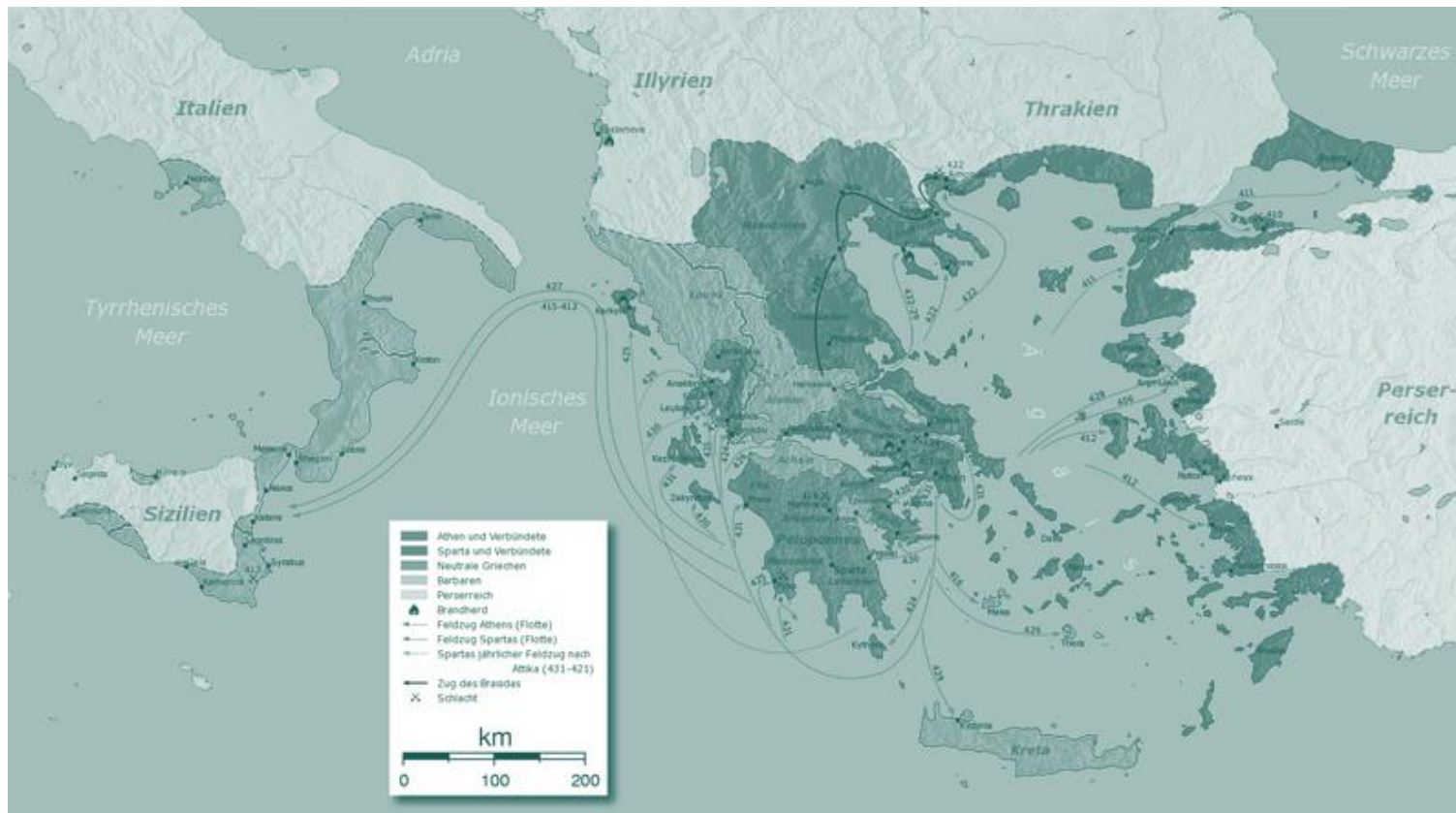


- *Homér (druhá polovina 8. stol. př. Kr.):* moc aristokracie plyne z koncentrace půdy a akumulace bohatství v naturální formě,
- *Hésiodos (počátek 7. stol. př. Kr.):* v díle „Práce a dni“ označuje za hlavní zdroj bohatství práci.

# EKONOMICKÉ MYŠLENÍ ANTICKÉHO ŘECKA

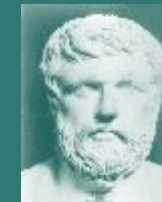
- *klasické období antického Řecka: 480-338 př. Kr.,*
- 1. a 2. perská válka (490-449 př. Kr.),
- peloponéská válka (431-404 př. Kr.),
- porážka Sparty v bitvě u Leukter (371 př. Kr.),
- ovládnutí Řecka Filipem II. Makedonským (338 př. Kr.).

# OBRÁZEK 1-1 – ŘECKO V DOBĚ PELOPONÉSKÉ VÁLKY



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
V OPAVĚ

# XENOFÓN, KŘESTNÍ OTEC EKONOMIE (430-354 PŘ. KR.)

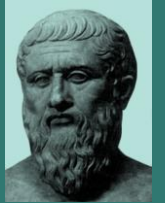


- *Oikonomikos* – 410-399 př. Kr.,
- *majetek, bohatství a hodnota*,
- zastánce *naturálního hospodářství*,
- *kritik* hospodářství založeného na obchodu a penězích,
- upozornil na *dvojakou povahu zboží*,
- peníze jsou koncentrovaným bohatství a nástrojem směny – *pojistné fondy*,
- *fyzická a duševní práce* – růst dělby práce závisí na rozvoji trhu.



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
V OPAVĚ

# PLATÓN, PRVNÍ TEORETIK KOMUNISMU (427-347 PŘ. KR.)

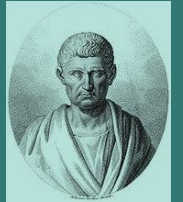


- zakladatel *Akademie (387 př. Kr. – 529 p. Kr.)*,
- tři stavy: *vládci (filozofové)*, *válečníci* a *svobodní*,
- vládnoucí stavy nesmí poznat fyzickou práci – společná strava, děti a ženy,
- stavy doplňují *nesvobodní*, kteří jsou mluvícími nástroji,
- uvědomělé řízení a majetkové rovnostářství – *spotřebitelský komunismus*.





# ARISTOTELES, ŽÁK A ODPŮRCE PLATÓNŮV (384-322 PŘ. KR.)



- zakladatel *Lykeion (Lyceum)*,
- ***zastánce naturálního hospodářství***: odstranění extrémní chudoby a extrémního bohatství,
- požaduje ***zachování soukromého vlastnictví***,
- ***ekonomika x chrematistika***,
- směnný obchod x zbožový obchod x velkoobchod (chrematistika),
- ***peníze***: oběživo a míra hodnoty,
- ***ekvivalence ve směně***.

# EKONOMICKÉ MYŠLENÍ ANTICKÉHO ŘÍMA

- *vrcholné období*: 264-146 př. Kr.,
- první punská válka (264-241 př. Kr.),
- druhá punská válka (218-201 př. Kr.),
- třetí punská válka (149-146 př. Kr.),
- *latifundie* – vznik proletarii,
- rozvoj řemesel a obchodu.

# MARCUS PORCIUS CATO, TVRDÝ OTROKÁŘ (234-149 PŘ. KR.)



- *De Agricultura (O zemědělství),*
- *ideální hospodářství:* produkuje pomocí otroků zboží určené pouze pro svou vlastní potřebu,
- sepsal *návod na řízení hospodářství založeného na práci otroků,*
- jeho snahy o maximální vykořisťování otroků byly *odsuzovány.*



# EKONOMICKÉ MYŠLENÍ ANTICKÉHO ŘÍMA

- *krize republiky*: 146-27 př. Kr.,
- zhoršení mravů a úpadek republikánských ctností,
- *vzpoury otroků*: 138-132, 104-100 a 73-71 př. Kr.
- *agrární hnutí proletariů*: bratři Gracchové,
- vojenské reformy: *veteráni*,
- občanské války: *první triumvirát (60 př. Kr.)* – Gaius Julius Caesar (100-44 př. Kr.),
- *druhý triumvirát (43 př. Kr.)*: Gaius Octavianus Augustus (63 př. Kr. – 14 po Kr.).



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
V OPAVĚ

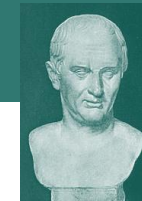
# OBRÁZEK 1-2 – ŘÍMSKÁ ŘÍŠE ZA VLÁDY OCTAVIANA AUGUSTA



# BRATŘI GRACCHOVÉ, ZASTÁNCI POZEMKOVÉ REFORMY

- **tribuni lidu:** Tiberius Sempronius Gracchus (163-132 př. Kr.) a Gaius Sempronius Gracchus Scipionis (154-122 př. Kr.),
- **požadovali:** pozemkovou reformu a péči státu o nezabezpečené občany,
- **požadavky:** (1) maximální výměr půdy na osobu, (2) zábor nadbytečné půdy a (3) cílenou migraci obyvatel.

# VARRO A CICERO, POSLEDNÍ MLUVČÍ EKONOMICKÝCH ZÁJMŮ ŘÍMSKÝCH VLÁDNOUCÍCH VRSTEV



- *Marcus Terentius Varro Reatinus (116-27 př. Kr.):* autor knihy „*Rerum rusticarum libri III*“,
- *návrat vlastníků* blíže k samotné výrobě,
- tři typy *zemědělských nástrojů*: mluvící, vydávající neartikulované zvuky a němé.
  
- *Marcus Tullius Cicero (107-44 př. Kr.):* zastánce *optimátů* a vojevůdce Sulla
- zdroj bohatství: *velkoobchod*,
- *maloobchod*: zaměstnání plebejů.



SLEZSKÁ  
UNIVERZITA  
V OPAVĚ